

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 HIL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Flaoz-utca 47. és 49. szám.

A kancellár cselédjei.

Debreczen, december 10.

Wekerle az este visszajött Bécsből és ma jelentette miniszterársainak, hogy a király nem döntött, ők kénytelenek tovább is helyükön maradni, vagyis folytatniok kell tovább a válság-komédiát. A miniszterek megkönnyebbülten hallgatták ezt a jelentést, mert tudni kell, hogy ugysem akar egyikük sem szívesen elmenni. Mert parlament nélkül és felelősség nélkül kormányozni nagyon jó, olyan jó, hogy ennél jobbat, ennél nagyobb boldogságot a világ egyetlen kormánya sem kívánhat magának. Maradnak tehát minden áron, sőt nem is minden áron, hanem *egészen ingyen*. Mert a főügyvivő tegnap megint ajánlott a királynak egy új kibontakozási tervet, amely szerint ő Wekerle, a választási reform megalkotásának kizárólagos programjával készül missziót vállalni és Kossuthot, Apponyt, Andrást személy szerint is igyekeznek a maga vállalkozásának meggyerni, azon az alapon, hogy Kossuth juniusi átmeneti kibontakozási tervének éppen a nemzeti választói reform megmentése volt a célja. Csak abban az esetben, ha a nevezett politikusok egyike-másika nem akarna vállalkozni, restringálódnék a Wekerle missziója egyszerű átmeneti béketárgyaló vállalkozásra. Wekerle Sándor tegnapi audienciája és még inkább Aehrenthal gróffal, a valósággal kancellárrá előlépett külügyminiszterrel folyta-

tott tanácskozásai eredményezték ezt a fordulatot. Vállalják ők is az átmenetileg közvetítő kormányt és hajlandóknak nyilatkoznak önmagukkal közvetíteni a tárgyalásokat. Kikapcsolnak minden függő kérdést, lemondanak a katonai kérdésekről, provizórium címén hozzájárulnak a bankszabadalom meghosszabbításához, csak hogy megcsinálhassák a választói reformot — a pluralitás alapján.

Ezt érték el Aehrenthal támogatásával, aki fölismerete, hogy *erre a kormányra a delegációban föltétlenül szüksége van*, mert különben bele bukik az annexió bonyodalmaiba. Ezért tárgyalta Wekerle audienciája előtt és után s ezért ment azután Aehrenthal a királyhoz és a trónörököshöz, hogy megnyerje a koronát is ennek a megoldásnak.

Most már csak az a kérdés, hogy a király ehhez a tervhez megadja-e jóváhagyását? Valószínűnek tartjuk, hogy igen. A királynál a kancellár nagy kegyben áll, mióta sikerült nyébe ütnie a szerencsétlen annexiót, amelynek hetetizedése a rája fordított százmilliók delegációs megszavazása lesz. Wekerléék ezeket a százmilliókat is hajlandók szállítani s a sok százmillióért cserébe még csak egy fikarcnyi vívmányt sem kérnek, még csak egy nemzetiszínű sallangot sem koldulnak. Hát találhat a király ezeknél szolgálatkészebb cselédeket?

Jön tehát a — hirtelenében nem tudjuk megmondani: hányadik Wekerle-kormány és most már egészen bizonyos, hogy ez a kormány az országot beleviszi az *ex lege*. Az is meglehet, hogy

indemnitást fog kérni, de természetesen nem fog kapni. Szóval, itt fognak ülni az ex-lexben, mint annakidején Fejérváry. De az is egészen bizonyos, hogy a nemzeti fölháborodás őket is el fogja söpörni csak úgy, mint Fejérváryékat.

Állatorvos-egyesület Debreczenben.

Az alakuló közgyűlés.

A tiszabalpárti állategészségügyi kerülethez tartozó vármegyék állatorvosai e hó 8 án a debreczeni vármegyeháza közgyűlési termében tanácskozásra gyűltek össze és elhatározták, hogy Debreczenben egy állategészségügyi osztályt létesítsenek, mely a budapesti központi állatorvos egyesület fiókját fogja képezni.

A mozgalom élén Kondor Mihály kir. állategészségügyi felügyelő áll, akit az egybegyűlt nagyszámu állatorvosi kar nagy lelkesedéssel az osztály elnökének választott meg. Alelnök lett: Reitz János főállatorvos és Csáky János vágóhídi igazgató, jegyzők lettek Gerő Dániel kir. állatorvos és Erdős Dezső állatorvos, pénztáros Bakcsy Ferenc vágóhídi állatorvos.

Az osztály céljai közé tartozik a többek között az állategészségügy körébe tartozó fontosabb mozzanatok és főbb kérdések megvitatása, az állatorvosi kar jólétének előmozdítása stb.

A gyűlés után a Royal éttermében délelőtt volt, ahol az állatorvosi kar nesztorát, az érdemekben megöszült Dely Mátyás állatorvost díszelnökké választották meg.

Az alakuló gyűlés rendkívül látogatott volt, közel hetven állatorvos vett részt rajta. Ennyi állatorvos sohasem volt még együtt Debreczenben.

Kétségbe üző...

Kétségbe üző éjszakákon
Kínzó magányom fojtogat...
Te megjelenesz én boldogságom —
Miként szelíd, szép, kedves álom,
S elűzöd zord magányomat...

Elszedte minden életkedvem
A csalódás, — koldus vagyok. —
Öszfosztott ákác, puszta kertben —
Virágtalan, bus, leveletlen,
Fészkes madár dal elhagyott...

Ez árvaságban édes lelked —
Lelkem világán rám talál;
Letörli könnyeit szememnek,
Felmotogat a kék egekhez
Susogva: — ujit a Halál...

Petrus Jenő.

Az asszony-mentő.

Osodálatos város ez a Páris. Mennyi művészzel képes a szerelmet körülírni — és mennyi bünt követ el a szerelem se-

gítségével. Annyi bizonyos, hogy a tegnapi eset felülmul minden eddigit. — Ime, mi történt:

Frédéric de L... urhoz, az ismert minisztériumbeli gavallérhoz elegánsan öltözött, csinos fiatal ember kopogtatott be.

— Bocsanat...
— Tessék, tessék!
— Frédéric de L... ur?
— Én vagyok.

— Uram, kényes ügyben óhajtanék önnel bizalmasan értekezni.

— Kicsoda ön?
— Ezt az egyet nem mondhatom meg. A nevemet titokban óhajtom tartani, amihez talán jogom van, ha önnek akarok szíveséget tenni.

— Halljuk, uram; ön kíváncsivá tesz. A fiatal ember azonnal rátért erre a tárgyra:

— Szereti ön, uram, a feleségét?
— Tessék?!

— Bátorodom kérdezni, hogy szereti-e a feleségét? A kérdés talán kissé merész, de hát az ilyesmit nem lehet mindig tudni. Nagyon ritka az olyan férj, aki több évi há-

zassága után sem feledte el az ideális érzelmet, amely őt a házasság jármába hajtotta. Az ügy alapja pedig, amely engem önhöz hozott, éppen ezen a kérdésen fordul meg...

— Uram, elég legyen a tréfából!

— Pardon, méltóztassék a higgadtságát megőrizni, különben sohasem értjük meg egymást kellő üzleti komolysággal.

Az „üzlet” szó meglepte a miniszteri tisztviselőt.

— Tehát mit kíván ön voltaképpen?

— A dolog egyszerű. Én különös szépségből, vagy mondjuk idealizmusból, lejtőre lépő asszonyok megmentésére törekszem. A multam tele van megmentévedett asszonyok emlékeivel s ez serkent arra, hogy megmentsem azokat, akik még menthetőek. Minden időmet erre fordítom s nem kimélek pénzáladozatot sem... magától értődik, hogy aztán a férjek hálájára számíthassak.

— Természetesen; folytassa, kérem, a dolog kezd érdekessé válni.

— Nemde? . . . Nos, uram, felajánlom önnek; az ön tisztelt feleségének megmentését.

— Az én feleségem . . .

Ez még nem létezett!

Alkalmi vétel folytatásik rült meg veani 3525 pár fél és egész száru férfi, fiu, gyermek s leány cipőket, amely hetenként hétfőn, szerdán, e üttörtökön és pénteken lesz bámulatos olcsó árban kiárusítva.

Kérem meggyőződni!
Révész Zsigmondnál
— Főter, városi bérház. —

A város és katolikus egyház viszállya.

Döntött a közigazgatási bíróság.

Debreczen sz. kir. város és a debreczeni katolikus egyházközség között évek óta csöndes harc dúl. Előre bocsáthatjuk, a harc okozója nem Debreczen városa, mert a Kálvinista Róma valóban dicséretes bőkezűséggel siet a hozzá segélyért forduló valamennyi debreczeni egyház segítségére. A vizsálya oka nem is annyira anyagi, mint inkább elvi kérdés körül támadt.

Az ügy a közigazgatás valamennyi fórumát végigjárta, míg végre a közigazgatási bíróság elé került, melynek ítélete ma érkezett le a városhoz, nagy és érthető meglepetést keltve mindenütt. A közigazgatási bíróság ugya is megsemmisítette a város közgyűlésének határozatát.

A vizsálya 1907. évben vette kezdetét. Debreczen város ugyanis ekkor rendezte egyöntetűen a debreczeni egyházak iskoai segélyeit, minden egyházat arányos segélyben részesítve. A segélyben részesült egyházaknak egy szerződést kellett aláírniok, melyben az egyházak autonómiáját legtávolabbról sem érintő néhány kikötést tett a város.

A szerződést a katolikusok kivételével valamennyi egyház aláírta. A katolikus egyházközség cupán azon feltétel alatt mutatkozott hajlandónak a szerződés aláírására, ha a város elismeri kegyuraságát a katolikus egyházközséggel szemben. A város azonban ennek elismerését kereken megtagadta, nem lévén semmi törvény, vagy jogszerinti alapja az egyházközség eme kivánságának. Miután pedig az egyházközség makacs következetességgel megtagadta a szerződés aláírását, a város közgyűlése a katolikus egyháznak megszavazott se-

gélyt nem utalta ki, hanem évről-évre *viszatarlotta*.

Az egyházközség meglebbezte a határozatot a belügyminiszterhez, ahonnan átkerült az ügy a közigazgatási bírósághoz. A közigazgatási bíróság a tavasszal felhívta a várost, hogy tegye meg észrevételeit a felebbezésre nézve, illetőleg fejtsse ki álláspontját. *Magoss György* dr. tiszti főügyész egy igen szépen megokolt, precíz jogi érvekkel felszerelt felterjesztésben fejtette ki a város álláspontját, melyet a közgyűlés annakidején egyhangulag elfogadott és a közigazgatási bírósághoz felterjesztett.

A közigazgatási bíróság ítélete ma érkezett le a városhoz. A bíróság *utasi totta a várost a visszatarlott segélyösszegek kiutalására*.

Átmeneti Wekerle-kabinet.

Tanácskozik a kormány.

Zichy-t a királyhoz küldik.

Most már kezd lassan kialakulni valami a válságban. Ne érjük félre. Nem a helyzet lesz megoldva, hanem valami torz-növésként alakul ki a lehetetlen kocsból: a Wekerle-féle átmeneti kabinet. A kancellári jogokat bitorló *Aehrenthal* gróf vállalkozott arra a szerepre, hogy a koronánál keresztül viszi az átmeneti Wekerle-kormányt. Persze erre elsősorban neki van szüksége, mert közelednek a delegációs tárgyalások és a külügyminiszter ur összes annexiós politikáival szépen belebukik.

A mai minisztertanács különben nem sokat lendített a helyzeten. A kormány *Zichy Aladár* gróftól küldte ki, hogy interveniáljon Bécsben a királynál alkalmassá ebből az átmeneti kabinet ügyében. Politikai körökben különben a Ház összehívásáról is beszélnek s nem

valószínűtlen, hogy a Házat a jövő héten már össze is hívják.

A mai minisztertanácsról és a politikai helyzetről a következő távirati tudósítást adjuk:

A minisztertanács.

Budapestről táviratozza tudósítónk: A magyar kormány tagjai ma délben fél egy órakor minisztertanácsra gyűltek össze a pénzügyminiszteriumban. A tanácskozáson, amely közel két óráig tartott, a kabinet tagjai kivétel nélkül megjelentek.

A tanácskozáson *Wekerle* miniszterelnök beszámolt a kabinet tagjainak a tegnapi királyi audiencia lefolyásáról és annak eredményéről.

Miniszterek a tanácskozáson.

A tanácskozás után az újságírók kérdést intéztek a távozó miniszterekhez. *Kossuth* Ferenc az újságíróknak ezeket mondotta:

— A mai értekezletről ez alkalommal *Wekerle* miniszterelnök ur többet mondhat az uraknak.

Az utána jövő *Zichy* Aladár gróf így nyilatkozott:

— A mai minisztertanácsom megbízást kaptam, hogy holnap az audienciára jelenjek meg a királynál.

Wekerle miniszterelnök jött le utolsónak. Ő a következőket mondta:

— A minisztertanácsom a tegnapi audienciáról beszélgettünk.

— Ugy értesülünk, hogy most összehívják a Házat? — jegyezte meg egy újságíró.

— Igen — mondotta *Wekerle* — összehívjuk a Házat, de nem mostan, hanem a jövő héten, mert a képviselőház elnöke ezidőszereint vidéken tartózkodik.

— Fölmegy kegyelmes uram most Bécsbe! — kérdezte *Wekerle*-t az újságíró.

— Én nem megyek, de *Zichy* Aladár gróf jelenik meg holnap a király előtt.

Az örökös Wekerle-kormány.

Wekerle tegnapi kihallgatásának eredménye az lett, hogy ma ismét megindultak a tárgyalások a *Wekerle* kormány maradására érdekében. A kancellárrá előlépett *Aehrenthal* gróf külügyminiszternek támogatásával sikerült is nekik elérni ezt a célt, legföljebb *Andrássy* Gyula gróf válik ki a kabinetből, mert ő kívánja még a katonai kérdések megoldását. Azonban ebben az esetben is csak személyi változásról lenne szó, mert a legfontosabbat, a választói reform tervezetét, utóda, aki alkotmánypárti lenne, egészében fenntartaná. Egyebekben a kormány mai összetételében nem változnék, csak az igazságügyi tárcát töltenék be egy alkotmánypárti politikussal. Beszélnek ugyan arról is, hogy *Andrássy*val *Kossuth* Ferenc és *Apponyi* Albert gróf is kiválnak a *Wekerle*-féle kibontakozást közvetítő kabinetből, azonban ez a hír nem igen talál hitelre.

A kormány környezetében arra számítanak, hogy a kibontakozás a jövő hét közepén megtörténik. *Wekerle* Sándor miniszterelnök e szerint a jövő héten megy ismét a királyhoz és ezen a kihallgatáson a király ki fogja jelenteni, hogy haj-

— Igen, mme de L... , ha én közbe nem lépek, ma délután 3 órakor meg fogja önt csalni... Pardon, ne heveskedjék; én pozitív dolgot állítok.

De L... ur arca krétaszínű lett.

— Beszéljen; mondjon el mindent. Bárki is legyen ön, én hálás leszek ön iránt.

— Epen ez az, amit előzőleg óhajtanék pontosan meghatározni. Mondtam már, hogy titkomnak ára van. Azonban nem hinném, hogy ön sajnálna két-három ezer frankot most azonnal és a másik ezer frankot a tettenéréskor...

— Természetesen; mindenesetre. De hát bizonyítékot, bizonyítékot!

— Ime a bizonyíték.

Ezzel a különös látogató elővett egy finom, illatszeres levélkét, melynek megpillantásakor L... urnak nagyot dobbant a szíve.

— Ismeri uram ezt az irást?

— Mutassa meg... adja ide azt a levelet.

— Majd az alku megkötése után. Sziveskedjék a bankárjához intézni néhány sort, amelybe utasítja, hogy nekem kétezer frankot kifizessen.

L... ur megírta az utalványt, azután kezébe kapta a levelet. Ah, csakugyan a felesége levele volt. Minden vonása, a papír, a tinta színe megegyezett azzal, amelyet ő ismert. Válaszlevelét volt egy másikra s ez volt írva benne:

„Ne legyen este én! Ott leszek, ahol ön kérte.

Alice.”

Ez rendezvous, semmi kétség. L... ur a haját tepte.

— Csak nyugalom uram, nyugalom! — biztatta a látogató, — Mi ketten szintén ott leszünk a találka helyén, amelyet én megtudtam s ön megmentheti a feleségét, mielőtt vétkezett. Sziveskedjék tehát azonnal velem jönni és kocsit fogadni; előbb a bankárjához megyünk, onnan pedig a találkára.

A misztikus idegen teljesen a hatalmában tartotta L... urat, aki kábultan ült vele bérkocsiba, elment a bankárhoz, kifizette a kétezer frankot, azután a Madeleine templom mögé hajtottak.

Pont három óra volt... még öt perc és csakugyan megjelent madame de L...

A ferje rémületen ugrott ki a bérkocsiból s a feleségéhez futott, aki zavartan mesélte el, hogy egy két órával előbb valami bérszolga levelet hozott egyik barátjától, aki öngyilkossággal fenyegetőzve könyörgött, hogy jöjjön el három órára a Madeleine-templom elé, mert beszélni akar vele s nem meri meglátogatni...

— Hát erre irtad ezt a levelet?

— Igen.

De L... urnak felnyitott a szeme. Hirtelen megfordult, hogy a kétezer irankját fülöncsípje, hanem az idegen már tovább állott a bérkocsival.

landó hozzájárulni ehhez a megoldási módhoz, de előbb *Kossuth* Ferencet kívánja meghallgatni. Ez az audiencia szerdán fog megtörténni, amely után közvetlenül publikálják a király elhatározását. A kormánynak rekonstruálása után a jövő hét második felében ülést tart a képviselőház, amelyben az újra föléledt kormány bemutatkozik és nyomban beterjeszti az *indemnítási javaslatot*.

Mint értesülünk, a kormány rekonstruálásának az lesz a célja, hogy a király kéziratot intéz *Wekerle* Sándor miniszterelnökhöz, amelyben kijelenti, hogy a kormány lemondását nem fogadja el, hanem megerősíti eddigi állásában. Ezenkívül azonban a királyi kézirat tartalmazni fog olyan nyilatkozatot is, amely határozottan kifejezi, hogy a kormány újból való kinevezése az állami rend folytonosságának fenntartása mellett *csak a választói reform sürgős megvalósításának idejére szól*.

Aehrenthal működik.

Bécsből táviratozzák: *Aehrenthal* gróf külügyminiszter most azon munkálkodik, hogy a *Wekerle* féle átmeneti kabinetet támogassa. *Aehrenthal*, nyomban *Wekerle* audienciája után kihallgatáson jelent meg öfelségénél és a trónörökös előtt s állítólag erősen szóvá tette az átmeneti *Wekerle*-kabinet szükségességét. *Aehrenthal*nak ez az interveniálása — politikai körök híradása szerint oda konkludál, hogy Bécsben félnek a küszöbön álló delegációs tárgyalásoktól s különösen *Aehrenthal* az, aki erősen tart attól, hogy ugyancsak kemény támadásokban lesz része.

Justh nem békül.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Tegnap, *Justh* Gyula aradi utjával kapcsolatban azt a hírt bocsátották utnak, hogy *Barabás* Aradon béketárgyalásokat folytatott *Justh* Gyulával. Ezt a hírt a renegát-függetlenségek tartották jónak utnak bocsájtani. A tény az, hogy a 48-as függetlenségi párt álláspontja nem változott. Bármilyen kibontakozási tervet találjanak is ki, a függetlenségi párt csak olyan megoldást fogad el, amely megfelel a függetlenségi programnak. Világosan dokumentálja ezt *Justh* Gyulának nyilatkozata, aki tegnap este érkezett vissza a fővárosba. *Justh* Gyula megmondta nála érdeklődő hiveinek, hogy *Barabás* Bélával Aradon nem tárgyalt az újból való egyesülésről, sőt inkább azt mondta neki, hogy új választás esetében *mindenhol föllép ellene, hogy megmutassa az igazi függetlenségi elv győzelmét*.

Zichy Aladár gróf elutazott.

Budapesti tudósítónk táviratozza: *Zichy* Aladár gróf, a király személye körüli miniszter ma délután öt órakor, a mai minisztertanács határozata értelmében Bécsbe utazott s holnap audiencián jelenik meg a király előtt.

Karácsonyi vásár.

A Szent Erzsébet-egylet a szegényekért.

A *Szent Erzsébet-egylet*, mint minden évben, az idén is rendez *karácsonyi vásárt*, amelynek jövedelméből jóformán egész éven át segítyezi egyre nagyobb számu szegényeit.

A karácsonyi vásár holnap, szombaton délelőtt tíz órakor nyílik meg a *Bika-szálloda* dísztermében, melyet erre a célra nagyszerűen rendeztek be a jótékonyáért buzgólkodó urhölgyek. Úgyesen csoportosított áruokban árúsítanak karácsonyi ajándéktárgyakat olcsón. Aki vásárol, a szegényeken is segít. Mindennek meghatározott ára van, a túlfizetés kizárt dolog.

Van *buffet*, ahol olcsón étkezhet a közönség. Finom italok, bor, sör, likőr, pezsgő, uzsonnák, fekete kávé. Mindennek meghatározott szerény ára. Van a vásáron *tréfás posta*. Kiki levelezhet a teremben lévőekkel. Délelőtt-délután zene; mindennap délután kabaret, ahol egy kis csodátancos is fellép.

Gyönyörű csoportja a vásárnak a *kézimunkák* halmaza. Valamennyit debreceni urnők és urleányok készítették és ajándékozták az egyesületnek, hogy a szegények javára értékesítse. A legszebb kézimunkákat szeresheti ott be olcsón mindenki.

A karácsonyi vásár csupán két napig tart: szombaton és vasárnap és már holnapután este véget ér. A vásárra a terem költségeinek fedezésére csakely *husz filléres* belépő díjakat szed az egyesület, de szegényei számára bármilyen szerény felülfizetést is készszoanettel fogad.

A karácsonyi vásár kedves alkalmat nyújt a közönségnek nemcsak olcsó bevásárlásra, hanem kellemes szórakozásra is.

A szerb koalíció sajtópöre.

Supiló szereplése.

Bécsből táviratozzák, hogy a törvény-szék ma folytatta *Supilonak* és a többi horvát képviselőnek *Friedjung* Henrik történetíró ellen indított sajtópereben a főtárgyalást.

Az elnök ma délelőtt fél tíz órakor nyitja meg a tárgyalást és a magánvád képviselőjének, *Harpner* dr-nak adja át a szót.

Harpner dr. (*Friedjung*hoz): Ön biztosít bennünket, hogy ennek polgári kötelessége volt, rámutatni arra az igazatosságra, mely akkor támadt, amikor fiainkat és testvéreinket behívták, háboruba vonuljanak. Tudomása van önnek arról, hogy a horvátok, különösen azok, kik a határvidéken laknak, három évszázadon át az osztrákokkal együtt ontották véréiket. Tudomása van önnek arról, hogy a panaszosok közt is többen vannak olyanok, kiknek a testvéreit és fiait szintén behívták.

Friedjung: Ezekre a kérdésekre majd csak akkor fogok válaszolni, amikor védőm a bizonyításra vonatkozó indítványait előterjeszti.

Funder dr., a „*Reichspost*“ felelős szerkesztőjét hallgatják ki.

Funder dr.: A *Reichspost* már évek óta különös figyelemmel kíséri a délszláv viszonyokat. Mi, mint nagyosztatók, mint a horvátok barátai emeltünk vádat. *Friedjung* dr már leírta a nagyszerb mozgalom milieujét, tehát még csak az van hátra, hogy azt az általam előterjesztett aklák megbeszélésével kiegészítsük. Összesen öt aktáról van szó, melyeknek a lenyomatát képviselőnk elő fogja terjeszteni.

Ezután rátért *Funder* dr. *Supilonak* a fumei revölúció alkalmával történt szereplésére. Szemelvényeket olvasott föl *Supiló* hirlapi cikkeiből. A tárgyalást holnap folytatják.

Színház és Művészet

A színház műsora.

SZOMBAT: *Meztelen asszony*, színmű *Halottak visszajárnak*, dráma. O) bérlet.

VASÁRNAP: Délután *Elvált asszony*, operett. Este *Tatárjárás*, operett. Kis bérlet.

Meztelen asszony. — Halottak visszajárnak.

(*Oláh Gábor* színművei. Előszőr adatok Debreczenben 1909. dec. 10.)

Oláh Gábor úgy véljük, első sorban a verseiért, a lírájáért kell szerefnünk. Félelmesebb hevű, izzóbb vízióju poétánk nem igen van nála manapság s dübörgő nyelvvel, heorikus szárnyosapású fantáziájával, véresen fájdalmas érzéseivel megrendít. Ezek a kvalitások, melyek líráját igen egyénivé és igen értékesé teszik, jellemzők ma bemutatott két darabjában is, és akár e darabok erényeit dicséretünkben, akár hibáit kárhóztatásokban *Oláh Gábor* említett lírikus tulajdonságaira kell rámutatnunk.

A két darab císeje a „*Meztelen asszony*“. Témája a mindenkor diadalmas ifjuság dicsőítése. Két művésznek, az öregnek és a fiatalnak keserű és vad küzdelmén keresztül szól hozzánk ez az alapgondolat. Az öregek és fiatalok tragikus ellentétét sok klasszikus mű írta már meg, *Oláh Gábor* dicséretére válik, hogy a maga külön módján új szintet adott adni a régi témának. *Turgenyev* melancholiája helyett itt az *Oláh* döbbenetes ereje színezi a helyzeteket és jellemeket s az *Ibsen*-izű szimbolizálást érdekesen ellen-súlyozza egyik-egyik alakjának apró vonásokkal való egyénítése. A kis modell-leány nemcsak az okvetlen diadalra jutó ifjuságot jelképezi, hanem anélkül is kedves, jól megrajzolt fruska, aki nem tudja levetni a cipelőjét, ha előbb a szeretője meg nem csókolja s aki aranyos kevelységgel nézi le az ellenfél festményét nem csak azért, mert rossz kép, hanem mert annak a modellje „az a csuf jóféle“ volt.

A darabot *Kemény*, *Kardos* és *Hahnel* játszották el. Különösen *Hahnel* eleven, könnyelmű, szép modellje tetszett, de a dicséretre *Kardos* is méltán rászolgált a fiatal *Hollós* szerepének diszkrét eljátszásával. *Keménynek* néhány igaz szava volt az egyébként meglehetősen enyegolt és elhanyagolt *Reiner* alakjának megjelenítésében.

„*Halottak visszajárnak*“ a címe *Oláh* másik darabjának. A darabban tombolnak az indulatok s nagyszámmal vannak a borzalmas jelenetek. Az indulatok megrajzolása *Oláh Gábor* lírájának nagy érzésközlő erejével történt s a borzalmas jelenetek szerte-lensége is az *Oláh Gábor* szilaj csapongású fantáziájára vallott. Ha a darab egy-egy féltelenebb jelenetére hiába keressük a magyarázatot a darabban szereplő alakok jellemét kutatgatva, megérteti velünk ezt a túlfeszített, lázas hangot a szerző lírájának ismerete. *Oláh* nem tud szordinós hangon szólni s a megrázó, félelmetes jelenetek alakítására hajlik. Ezek közül aztán némelyik bravurosan csattan, mint pl. az első felvonás vég-jelenete, olyik azonban groteszk hatást ébreszt, mint pl. a harmadik felvonás vége. Pedig nagy kár ezért a harmadik felvonás-végért. Az öreg *Ágota* alakja s *Jávorr*al való eszelős és mégis költőien mély és szép beszélgetése azt érezteti velünk, hogy a jelenet nagyobb gonddal és több művészi biggadsággal írva meg, nagy sikerre tarthatott volna számot. Még így is és a rossz előadás ellenére is a ritka és nemes művészi élmények fenséges borzadályát érezhette a figyelmes néző. A színészek, ki tudja miért, megbuktatták ezt a sok derék kvalitást mutató darabot. *Árkosi* kelleetlenül akadózott, *Gazdy* nem tudott felmelegedni. *Mártonffy* az *Oláh* szerencsétlen, enervált *Lászlója* helyett az *Ibsen* *Oswaldját* paro-

Házlebontás miatt az összes raktáron levő posztló és gyapjuszövetek gyári áron Weisz Adolf alul lesznek kiárusítva. DEBRECZEN, Kossuth-utca 1

dizálta. Az előadást elfogadhatóvá Kardos, Bátori, Gerő tették, különösen Kardos alakítása szolgált rá a sokszor megújuló tapsra. Lugosi itt ott kel'ő diszkréttséget mutatott a Hegedűs vezéreikké izű szövegeinek elmondásában. A darabok közül különösen a „Meztelen asszony“ rak volt nagy sikere; a zríms kihívásokat a távollévő szerző helyett Ferenczy készítette meg.

Vasárnapi előadások. (A színházi iroda jelentése) Vasárnap délután kerül színre ez ideai szezon legnagyobb sikerű operettje, az „Elvált asszony“, mérsékelt helyárrakkal, a főbb szerepekben csak úgy mint eddig Zilahiné, Szilassi, Gyöngyi Jolán, Horváth, Torma, Ligeti, Kemény és Árkosival. Este 7 és fél órákor a világhírű „Tatárjárás“ adatik rendezés helyárrakkal, ez idényben először.

Ujdonságok. (A színházi iroda jelentése) Az igazgatóság december hóra még követhető ujdonságok színházát tervezte: Legközelebb megy Langyel Menyhért szenzációs drámája „Taifu“; ezt követi a Vinco Zsigmond nagy sikert aratott operettje, „Tilos a csók“; végül Feudrau kacagató bohózata, „Vigyázz a nőre“ kerül színre vörös színlappal. Januárra marad: „Mákvirág“ népszínmű Sebasi Samutól, „Szépgárdista“ operett Bertétől, „Királyszókratész“ operett Kerner Józseftől, „Botrány“ dráma, Bataitól és „Tüzimádó“ dráma, Gallovichtól.

A hajduböszörményi Fekete-pör.

Szembesítik a tanukat.

A Böszörménybe delegált debreczeni kir. törvényszék ma folytatta a Fekete-pör tárgyalását. Ma délelőtti a hetedik válto-csoport került tárgyalás alá, amelyben egy 1500 koronáról szóló hamis váltóról van szó. Erre a váltóra vonatkozólag is Fekete József azt vallja, hogy testvére tudta és beleegyezése nélkül írta alá a váltókat.

Ezután Magi Sándor takarékpénztári igazgatót tanuként hallgatták ki.

Védő (a tanuhoz): Irt-e valamikor Fekete József váltót alá Fekete Gábornak s melyik takarékpénztárban számították azt le?

Tanu: Igen is irt s a pénzt a böszörményi városi és gazdasági bank számítottatta le.

Magi Sándor ezután az ügyre vonatkozólag a következőket vallotta:

En, mint a városi banknak helyettes, de fizetés nélküli igazgatója, július hónapban ott voltam a hivatalban s a napbiztosi teendőket végeztem. Arra határozottan emlékezem, hogy egy 1800 koronás váltót hozott be Fekete Gábor s az igazgató ur maga írta be a könyvbe.

Magi nem is ismerte Fekete Gábert s midőn meglátta, kérdezte a mellette álló napbiztostól, hogy ki ez az ember? s így tudta meg, hogy ez Fekete Gábor.

A tanut szembesítik Fekete Gáborral, aki tagadja azt, mintha ő a bankban lett volna. Magit vallomására a bíróság megeskette. Torma Bálint volt a következő tanu, de ez lényegtelen vallomást tett.

Ezután a bíróság tanácskozássra vonul vissza, hogy a bank három tisztviselőjét a törvényszék előtt kihallgassák-e vagy sem. A bíróság elrendeli Széll Gábor dr., Lövin-ger Armin dr. és Karap Ferenc kihallgatását. A bíróság, a már kihallgatott három tanunak, Fekete Gábornak, Fekete Juliának és Fekete Zsigmondnak megesketését elrendeli s ezzel a városi takarékpénztári vizsgálat befejezést nyert.

Következésként ezután a közgazdasági bankban elhelyezett váltók leszármaztatása. A nyolcadik válto-csoportban tizenhétrend-beli váltóhamisítás van 1800 korona összegben, a kilencedik csoportban pedig 4990 korona összegről szóló hamis váltókról van szó. Ezekre vonatkozólag is Fekete József beismeri, hogy a váltókon szereplők neveit ő írta rá anélkül, hogy arra bárkitől is fölhatalmazást kapott volna. A tárgyalást holnap folytatják.

Csak repülni!

*

A napokban „Bleriot“-asztaltársaság alakul Debreczenben. Az asztaltársaság kizárólag repülési dolgokkal fog foglalkozni és a Kispipában fűnek majd tanynát. Mután a körleveleket már el is küldték, az asztaltársaság első üléséről már egy kis szemelvényt adhatunk.

Szin: A Kispipa üvegezett fölszállási helyisége. Tekintettel az esős időre, a tagok valamennyien kormányozható esernyővel jelennek meg. Dr. Aviatikus elnököt harsogó: *Magasan! Magasan!* kiáltással fogadják. A szolgálak megnyitják a benzincsapokat, a tagok pedig türellemmel várják, amíg emelkedik a hangulat. Amikor már a plafondig ért ez a hangulat, Aviatikus elnök megnyitja az ülést.

Aviatikus elnök (egy pohár borral a kezében): Igen tisztelt aviatizmus! Nem veszik rossz néven, ha megnyitó beszédemet egy pohár borral a kezemben tartom meg. De higgyék el kedves társaim a levegőben, hogy minden szónál ékebben beszél a bor, amelyről már őseink is azt tartották, hogy magasan száll benne a gyöngy: jól teszi. Miért cammogjon, mint egy rossz lövonat, amikor ma, az aviatika korszakában repülhet is? Azért tehát, mielőtt tovább repülhet az idő fejünk fölött, azt ajánlom, kedves kartársak, igyék mindenki annyi bort, hogy legalább egy fél kiló gyöngyöt érezzen magában.

Plán Móni titkár (magasan szárnyaló hangon): Pincér! Tíz liter bort! De repüljön!

Pincér: Igenis krmásson, azonnal repülök. (úgy kormányozható szalvétán ki a söntésbe)

Aviatikus: Ezek után pedig monoplánom az uraknak...

Közbeküldés: Talán proponálom?

Aviatikus: Ugyan kérem, Bleriot-nyelven beszélünk vagy sem? Azért tehát azt monoplánom az uraknak, hogy szerkesszük meg az alapszabályok vázát:

Többen: Milyen formában; szivar alakban vagy lepke módra?

Aviatikus: Csakis Bleriot formára.

Tehát:

1. Ha a nők tagok feleségeinek valami „plán“-ja van, ne üljenek föl nekük.

2. Párbaj esetén csakis a levegőbe szabad löni — mert a párbajsegédek éle tére szükség van.

3. Mulatozások alkalmával csakis a Repülj fecskömét szabad huzatni, vagy: Magasan száll a daru... nótákat.

Aviatikus: Ezek után megbízom Plán Móni titkár urat, hogy üljön föl az egyesület kormányozható esernyőjére és üdvözölje Bleriótot. A titkár fölszáll, a hangulat leereszkedik a platondról s az asztaltársaság tagjai hazarepülnek.)

Hátralékos előfizetőinket értesítjük, hogy 340 oldalra terjedő képes nagy naptárunkat addig nem kapják meg, míg az 1909. évi teljes díjat ki nem egyenlítik. Miután ezen nagyzerű naptár már a legközelebbi napokban kerül szétosztásra, kérjük a hátralékok sürgős beküldését.

Irodalom.

Thaly Kálmán emlékezete. A Csokonai-körnek e hó 15 én tartandó ünnepi ülése iránt méltó érdeklődés mutatkozik nemcsak a kör tagjai között, hanem az egész művelt polgárságban. Ez magától érthető, hiszen a Csokonai-kör nemcsak a maga kegyeletét rója le a nagy történet-tudás iránt, hanem Debreczen városának és a nagy közönségnek ad alkalmat kifejezni azt a hálát és tiszteletet, amellyel nagynevű országos képviselője, a nagyérdemű hazafi, a város díszpolgára iránt viseltetett. A Csokonai-kör ez alkalomra nemcsak a saját tagjait hívta meg, hanem a város nevezetesebb testületeit és intézményeit, valamint Thaly Kálmánnak vérszerinti rokonait és legközelebbi barátait. Remélhető is, hogy ezek közül többen személyes jelenlétükkel fogják megtisztelni az emlékünnepet, amint a helybeli hatóságok is majdnem kivétel nélkül képviseltetik magukat ez ünnepi alkalommal.

A kaszinói Kazinczy pályázat. E hó 1-én járt le a debreczeni kaszinó Kazinczy-alapjából az 1909. évre hirdett pályázat, amely nem látszik a legsikeresebbnek, legalább a pályaművek számából következtetve. Három pályátétel volt ugyanis kitűzve és a háromra összesen 9 mű érkezett be, még pedig az irodalomtörténeti tanulmányra, a költői elbeszélésre 3, a Vergiliusból vett fordításra 5 pályamű. A Csokonai-kör, amely évről-évre elszokta látni a pályázat bírálói tisztét, már kiosztotta a pályaműveket az e célra alakított bíráló bizottságnak.

A titokzatos anya.

Botrány egy dajkavizsgáló intézetben

Egy csecsemő kalandja.

A budapesti „dajkavizsgáló intézet“-ből, mely a Rózsa-utca 98. számú házban van, melynek Szegő Armand dr. orvos a vezetője és tulajdonosa, csinos kis botrány indult utra. A hőse ennek a botránynak egy titokzatos nő, — asszony-e vagy leány, még nem tudódott ki, — aki az intézetre szóta csecsemő gyermekét. Az esetet, amelynek rejtélyét most a fővárosi rendőrség próbálja megoldani, az slábiakban ismerteti budapesti tudósítónk:

A Szegő-féle dajkavizsgáló intézetben mintegy két hónappal ezelőtt egy jól öltözött fiatal uricőnek látszó hölgy jelent meg egy hordár kíséretében. Félrehívta az intézet vezetőjét egy szobába és meghagyta a hordárnak, hogy a magával hozott csomagot bonassa föl. A csomagot az urihölgy rendelkezése szerint hamar ki is nyitották. Egy slívó három-négy betes leánygyermek fekküdt izléses csipkés párnácskák között a skatulyában.

— Ezt a jószágot hoztam önnek, — mondta szégyenlős mosollyal az anya, ezután megcsókolta a kis porontyot és egy könyvet törölt ki a szeméből. — Látja, doktor ur, ilyen az élet. Gazdag nő vagyok, válok a férjemtől, már közel másfél esztendője, hogy nem lakunk együtt és megszületett ez az apróság ni! Maga tudja, hogy ez amilyen áldás nekem, mint anyának, olyan átok számomra, mint társadalmi lénynek. Soha férjhez nem mehetek, ha kitűdődik, hogy ilyen viszonyok közt jött világra a kis Mancika. Két dolgot kérek öntől: föltétlenül díszkréiőt és egy olyan dajkát, aki nem fogja a kis csöppséget elhanyagolni.

— Szívesen — válaszolt a doktor. — Ha van pénz, akkor minden van. Tessék, itt egy faluról fölkerült erőteljes parasztasszony, aki szereti az apróságot.

Nyílt az ajtó és az ajtóban megjelent Urbán Pálné, egy kövérkés, fiatal parasztasszony, akinek az arcából életkedv és egészség sugárzott.

— Látja itt ezt a kis gyereket? — kérdezte tőle a doktor.

— Hogy látom-e a lelkemet, ujjongot

a dajka, fölkapva a csecsemőt, hogy látom-e a kis drágaságot, olyan, éppen olyan, mint a Klárka volt, az én kedves drága kis Klárkám.

Azzal odanyújtotta egészséges üde mellet a csecsemőnek, amely mint egy pőzsa, úgy tapadt az emlőre és szivta az életet.

Az anya el volt ragadtatva. Kivett egy ötvenkoronás bankót és átnyújtotta a doktornak.

— Tessék, ezt adom egyelőre.

Azután megalkudtak havi huszonöt forintba. Az urnó még megmondta, hogy hol lakik, a Ruszti ut 8. számú házat diktálta be és név gyanánt nekem Marosi Arabellát mondott.

Urbán Pálné kezét csókolt a nőnek, a doktor és igazgató mélyen meghajolt, önagsága pedig a látottak fölött meglepedését kifejezve, távozott.

És nem mutatkozott hónapokon át. Az intézetben kutatni kezdtek, elküldtek a Ruszti-ut 8. számú házba, de ez a ház még csak létezik, az utcának mindössze hat háza van, Marosi Arabella név pedig nem fordul elő a bejelentő hivatalban.

Ebből azután nagy kavargás támadt Urbán Pálné követelte a pénzt, kéthónapi tartásdíját, de nem kapta meg a doktortól.

Szegő dr. féltette az intézete hírnevét, kiutasította az asszonyt. Urbánnéki is ment, a doktor pedig fogta a gyereket, átadta a cselédjének és vitte a rendőrségre. Itt az esetről jegyzőkönyvet vettek föl és miután a kalandos életű csecsemőt a hivatalban sorra csókolták és megcsodálták, a gyereket egy rendőr a Fehérkereszt egyesületbe vitte.

A titokzatos és lelketlen anya után pedig megindult a rendőri kutatás.

HIREK

— **A Debreczeni Független Újság képes nagy naptára** a mai nappal kikerült a sajtó aól. A nyomda személyzete az utolsó csinosítási munkát is elvégezte rajta s holnapról kezdve megkezdődik a *Debreczeni Független Újság* képes nagy naptárának expedálása. Most, hogy az a vaskos könyv a műhelyt elhagyta, nem szándékszunk melléje szép szavakat adni kísérelül. Minden ékes frázis helyett beszéljen maga a munka, a *naptár*, amely eseményt fog jelenteni a debreczeni karácsonyi könyvpiacra. A *Debreczeni Független Újság* képes nagy naptára ezidén *hatezernél* több példányban jelenik meg. Miután ilyen hatalmas tömeg könyvnek lelkiismeretes szállítása nehézségekbe ütközik, ezúton kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy várják meg türelemmel, az expedáció folyamán mindenki sorra kerül. A Debreczeni Független Újság képes nagy naptárát mind-ama előfizetőink ingyen kapják, akik az előfizetési díjakkal hátralékban nincsenek. Kiadóhivatalunk tehát ezúton kéri föl azokat a tisztelt előfizetőket, akik hátralékban vannak, hogy a díjakat rendezzék, mert csak így juthatnak naptárunkhoz. Képes nagy naptárunkat ingyen juttatjuk el azon *ujjonnan belépő* előfizetőinknek is, akik legalább három hónapra előfizetnek.

Vidéki előfizetőinkhez postai expedálás útján a lehető leggyorsabban juttatjuk el naptárunkat.

— **A nagybeteg belga király.** Brüsszelből táviratozzák: Lipót király egészségi állapota delután kielégítő volt. A király a delután folyamán négy személyiséget kihallgatáson fogadott. Itt nem tudnak arról, hogy Albert trónörökösét visszahívták volna. A trónörökös visszatérése amúgy is a hét végére volt kitűzve.

— **A házbéradó bevallása.** Debrecen város adóügyi osztálya a következő felhívást teszi közzé: A háztulajdonosok részére kikézbcsített házbérvallomási íveknek folyó hó 15-ikéig leendő beadására annyival is inkább s ismételtlen felhívatik az érdekeltek figyelme, mivel az e tekintetben esetleg előkövetett késedelem a kirovandó adónak 1—4 százalékkal való emelésével fog megtorlatni.

— **A kamara második matinéja.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara rendezesítette a vasárnap délelőtti előadások sorozatát. Vasárnap, e hó 12-én, *Bánfi Oszkár* előadását folytatja. Az előadó a magyar pénzüzetek központi hitelbankjának főhivatalnokja és amerikai osztályának vezetője, bizonyára igen érdekes beszédet hoz a halgatóságának „Világkereskedelem és bankár-üzlet” címmel bejelentett előadása során. A felolvasó személyisége jó ismerőse egyben vidéki pénzüzetek hivatalnokainak, akiknek szervezése körül mindig találkoztak az ő nevével. Előre felhívjuk a nagyközönség, különösen a kereskedő és pénzüzeti világ figyelmét a felolvasásra, amely 12-én vasárnap délelőtti fel 11-kor a kamarai nagyteremben fog megartatni.

— **Klerikalizmus az iskolában.** Budapesti tudósítók ezeket táviratozza: A Szent-László-uton levő elemi iskolában *Schön József* igazgató az iskolai oliár felállítására alkalmából ünnepélyt rendezett, amelyen *Szentiványi Károly* prépost beszédét intézett a gyerekekhez. Beszédében elmondotta, hogy *csak a katolikus vallásnál üdvözülnek* és hogy ha rajta állana, Magyarországon *csak a katolikusoknak lenne szavazati joguk.* A prépost ur ugyanebben a tenorban folytatta beszédét. Mivel pedig ezt az ünnepélyt vasárnap meg akarják ismétetni, a VI. ker. külteki iskolaszeki elnök az ügyről jelentést tett a polgármesternek és arra kérte, tiltsa be az ünnep megismétlését. Természetesen ilyen körülmények között nem csoda, ha már a gyermekekben felébred a felekezeti különbség tudata.

— **Eljegyzés.** *Rosenthal* Lajos mkepéresi szikvizgyáros bajos leányát, *Herminkét*, a napokban eljegyezte *Lázár Ferenc* henczidai kereskedő. (Minden külön értesítés helyett).

— **A debreceni vásárok változása.** A kereskedelmi miniszter a debreceni vásárok jövő évi jegyzékén a következő változtatásokat tette: április hó 18—26-ára kitűzött vásárokat április hó 11—19-án tartják meg, míg az október 3—11-ére jelzett vásárokat október 17—25. napjain. A változásokról a miniszter ma értesítette a várost.

— **A hesszeni légy a megyében.** Hajdumegyének azon része, amely Bihar-ai határos, komoly veszély fenyegeti. A gazdasági átká, a hesszeni légy terjedt el oly mértékben, hogy kilátás van a legnagyobb inségre. Egyelőre még lehet segíteni a dologon erélyes intézkedéssel, amit a gazdáközönség nem mulaszt el. A fenyegetet veszedelemtől a következőket írják: Az inséges, járványos Biharvármegyét újabb veszedelem fenyegeti. A nagyszalontai és sárreai járás vidékét a hesszeni légy már az elmúlt év nyarán megaszálta a két járás vetéselt s nagy szerencsétlenség volt, hogy későn vetették észre, mert ez volt legfőbb oka a tavalyi rossz termésnek azon a vidéken. A rovarokat nem tudták kipusztítani s most tél évadán bebábozódva fertőznek meg őrési területeket. Számos község határát fenyegeti a veszedelem, amely ellen most úgy védekeznek, hogy a légylepte földeket leszántják. A bihar megyei gazdasági egyesület harminc községben tart előadást, melyen a hesszeni légy pusztítása ellen való védekezés módjait fogják ismertetni.

— **A dalegylet hangversenye.** A Debreceni Dalegylet holnapután vasárnap

délután 5 órakor a Royal nagytermében tartja magas színvonalu hangversenyét, melynek hét számában lesz vig szavalt, ját-zani fog *Rácz Károly* teljes zenekarával; a Dalegylet három számát *Kerner József* társ-karnagy fogja dirigálni, melyek közül két dal a saját szerzeménye. Bizonyára gyönyörktdai fog a közönség *Harsányi Jolan* urleány remek zongorajátékában, míg *Láng Zsigmond* zenekonzervatóriumi tanár művészi hegedűjátékát *Boros Anna* urleány fogja ki-érni zongorán.

— **Csödbejutott debreczeni kereskedő.** *Ferenczi József* debreczeni kereskedő csödt kért maga ellen. A törvényszék a csödtöt ma megnyitotta s tömeggondnokul dr. *Mariska György* ügyvédet, helyettesül dr. *Csath Sándor* ügyvéd-t nevezte ki. Követelések bejelentési határideje 1910 február 21-ik napja.

— **Igazolványba arctépet legolcsóbban** Németri fényképész műtreme készít.

— **Testvérgyilkosság.** Állandó civakodásban élt *Tóth M. József* szigetszentmiklósi legény hozzátartozóival. Különösen ha ivott, volt összeférhetetlen a legény s mivel ez gyakran előfordult, napirenden volt a veszekedés. Ez év augusztus 2-án is részegen bandukot hazafelé *Tóth* s mikor keresztülment a testvére udvarán, nekitámadt ifju *Tóth M. Józsefnek* s azt összeeszdta. A lár-mára a fiu apja, *Tóth M. Péter* is odasiétt, de részeg bátyja kidobta őt saját lakásából. *Tóth M. Péter* erre egy vaslapáttal hasbalokte *Tóth M. Józsefet*, aki haszasaladt s ott felkapta a nagy konyhakést, visszarahant testvére udvarára s ott dulakodás közben beleszurta a kést öccsöbe *Tóth Péterbe*, aki nyomban meghalt.

— **A nap halottal.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentették be: *Gyapjas Károly* ref. 9 hónapos, *Szalay Anna* r. kath. 19 éves, *Szána György* r. kath. 56 éves, *Vilmányi János* ref. 4 éves, *Herskovits Irén* isr. 28 hónapos.

— **Düledező templom.** Makóról írják: A mázó melletti kiszombori róm. kath. templom, melyet a műemlékek országos bizottsága becses műemléknek nyilvánított, már régóta düledező állapotban van. A kizomboriak az anyagiak hiánya miatt semmit sem szánhattak a templom renoválására, most azonban a királyi kegy folytán lehetővé vált a templomot jókarba helyezni. Őfelsége ugyanis a vallásalapból 48 000 koronát engedélyezett a nevezett célra. Az összeg tíz év alatt törlesztendő. Azóta számosan kisebb-nagyobb adományokkal járultak a templom renoválási költségeihez. Így például *Rónay-család* 14 000 koronát adományozott.

— **A „Vasárnapi Újság”** mostaná an küldi szét el fiteőnek ünnepi ajándékát a „Karácsony”-t, mely az idén is a gazdasági kiváló közemények és művészi illusztrációk javát adja olvasóinak. Előszalbam t, mely nagy terjedelmű és pazar kiállítás mellett a legszebb Karácsonyi ajándék, azok az előfizetők is ingyen kapják, a kik 1910 től kezdődőleg lépnek az előfizetők sorába, sőt ezeknek a december havi számokat is megadják a kiadóhivatal. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára féleltre 8 korona. Mutatószámokkal szvesen szóló a kiadóhivatal. Budapest, IV., Egyetem-u 4.)

— **A debreczeni pénzeszalási ügy a kir. táblán.** Ez év szeptember havában tárgyalta a debreczeni törvényszék *Kozma József* bűnügyét. *Kozma József* szerencsés hentes, mint ismeretes azzal volt vádolva, hogy *Fekete József* hajduböszörményi gazdákóától 4 év alatt közülbelül 40.000 koronát csalat ki. *Kozma József* a legkormönfontabb módon szipolyozta ki ezt a szerencsétlen embert, aki különben már akkor is nyakig uszott a hamis váltókban, amelyekért most vonja felelősségre Hajduböszörményben a debreczeni törvényszék. *Kozma József* azzal hitette *Fekete Józsefet*, hogy hamis pénzgyártó gépet szerez be. Fel is vitte őt több-ször Bécsbe is, de az egész dolog csak fufangosan kieszelt mese volt, — mert *Kozma Józsefnek* nem volt és ő nem is akart ilyen

gépet vásárolni, csak ezen a címen akart pénzhez jutni. Célját el is érte. Alaposan megkoppasztotta ezt a megtévedett embert, aki az ő folytonos kérésének engedve újabb és újabb hamis váltókat helyezett el a hajduböszörményi takarékpénztárban. Ebbe az ügybe bele volt keverve Botos András jelenleg felfüggesztett rendőr és Rosinger Armin kispesti lakosok, rájuk nézve azonban a törvényszék felmentő verdiktet hozott, míg Kozma Józsefet, aki teljes beismerésben volt, két és fél évi fegyházra ítélték. A királyi ügyész azonban megfélemberte az ítéletet, valamint a Kozma József védője is semmisségi panaszt jelentett be. Így az ügy a királyi tábla, mint felelőbíró bíróság elé került, amely azt január 12-én tárgyalja. A tárgyalás bizonyára nagy érdeklődést fog kelteni.

— **Merénylet a cár ellen.** Szentpétervárról jelentik: A cár „Standard” nevű hajójára ma két bombát repítettek. Megsebesülés nem történt.

— **Lila test sárga sapka,** Szomaházy nagyhírű regénye 3 koronáért kapható Antalffy József könyvkereskedésében.

— **A budapesti kasszafurók nyomában.** A budapesti detektívtestület azon buzgólkodik, hogy u kasszafurókat elfogja. Egyelőre csak az akaratnál maradt a dolog. Ma délelőtt az Istenhegyi-ut 40. számú villában három embert fogtak el, akiknél sok lopott holmit ládákban találtak. Most még semmi sem vall arra, hogy ezeknek a kasszafurához valami közük volna. de ez irányban vallatják őket. Az elfogottak neve Bakos, Bartusok és Kellarik. A két utóbbi külföldi. Már be is ismerték, hogy a kasszafurások egy részét ők követték el.

— **A clankállis főhadnagy.** Bécsből táviratozzák: Ma délelőtt kezdődött meg a bécsi helyőrségi fogházban Hofrichter főhadnagy első kihallgatása. A kihallgatás előre láthatólag több óra hosszúra fog tartani. Beavatott körökben biztosra veszik, hogy Hofrichtert kihallgatása után azonnal szabadlábra helyezik, mert eddig semmi bizonyíték sem merült fel ellene.

— **Műkiállítás** nyílik meg vasárnap, 12-én, a Gyarmathy (Lamprecht) palotában a legelső magyar művészek festményeiből. Belépődíj 50 fillér, állandó jegy 1 korona.

— **A falusi Liliom.** Pécska községe, gyászt készült ölteni Szekerczés Bálint nevű kintinő fiáért, akiről elterjedt a hír, hogy a buzsáki határban szekereével agyonverték. Szekerczés a pécskai kereskedők kedvenc fuvarosa volt és sok pénzzel indult el reggel hazulról Aradra. Ugy szölt a hír, hogy kóbor cigányok meggyilkolták és kirabolták. Szekerczés apja erre fia holttestének keresésére indult. Arad felé tartott és utközben mindenki tudott neki mondani valami szörnyű dolgot. Egyik utas egy tornyai utas meggyilkolásáról adott hírt, másik már részletekkel is szolgált a pécskai fuvaros lemészárlásához. Sőt szemtanuk is akadtak, kik látták a zsákmányukkal menekülő cigányokat. Délután 2 órakor érkezett az öreg Szekerczés Buzsák puszta, ahol egy vidáman kocogó parasztszekerről így szölt le valaki az öreghez:

— Hát kend apám uram hová balag?

Az öreg csaknem sóbálvánnyá változott, mikor megpillantotta a kocsin vígan szalonnázó fiát, akit azután otthon örömmel mutogatott mindenkinek, mint akit a másvilágról hozott vissza.

— **A Néptakarékpénztár mint szövetkezet,** Piacz-u. 75. sz. a heti biztosítással kapcsolatos hosszú lejáratu kölcsönöket nyújt.

Elegáns, divatos levélpapírok bámulatos olcsók Harmathynál fűvészkert u. 14.

— **Földes Szeréna** hegedű művésznő 11 tagból álló elsőrendű művész társulatával a „Magyar Király” kávéházban ma szombaton és holnap vasárnap utolsó bucsu előadást tart. Belépti díj nincs.

— **Debreczeni kalendárium** teljes czimtárral 1910 évre megjelent és kemény

kötésben 1 koronáért kapható **Aczél anti-quáriumban.** Telefon 575.

— **Nagy karácsonyi vásárt** rendez Frank Testvérek, uri-divat különlegességek üzlete. Remek szép ridikülök, uti készletek, manicűr, keztyű, zsebkendő és nyakkendő kazetták, illatszerek és szappan garnitúrák meglepően szép választékban. Telefon 749.

— **Megnyílt a baba menyország!** Kossuth u. 4. szám alatt. Babáknak ingyen, Papáknak és Mamáknak olcsó pénzért, csak rövid ideig látható.

— **Orlasi választék** van téli férfi, fiú és gyermekruhákban a kistemplom melletti saroküzletben Grünfeld Adolf és Társánál

— **Alföldy László** táncziskolájában **Szent Anna u. 22. sz.** gyönyörű sikerrel fejezte be az első tanfolyamot és megkezdte a beiratkozásokat a második tanfolyamra, mely December hó 11-én Szombaton d. u. 6 órakor kezdődik meg. Beiratkozásokat elfogad bármely időben. Telefon sz. 735

— **Női kézitáska** (ridikül) csodaszép újdonságok, csoda olcsón csakis a Budapesti Korona Áruházban. Debrecen. Piac u. 19.

— **Zsebkések, ollók,** borotvák, borotváló készülékek és kellékek, valódi sallingeni és angol aczélból legolcsóbban Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debrecen. Simonffy-utca I. sz. Bérpalota.

Törvénykezés.

Párbajozó képviselők. Még két és fél évvel ezelőtt egy folyosóbeli összeszólalkozás után Nagy Emil dr. és Farkasházy Zsigmond képviselők párbajt vívtak. A párbajban Farkasházy megsérült. Mint budapesti tudósítónk táviratozza, Nagy Emil ügyét ma tárgyalta a törvényszék és párbajvéteégért egy napi államfogházra ítélte a képviselőt.

A losonci milliók. Budapesti tudósítónk táviratozza: Wohl Hermann losonci földbirtokos végrendelete dolgában indított újratelvélteli ügyben a vizsgálóbíró azt az előterjesztést tette az ügyészségnek, hogy szüntesse meg ebben az ügyben a nyomozást, miután a szakértői szemlén kiderült, hogy a végrendelettről való fényképfelvételek, amelyekre Hazura Károly bécsi szakértő a véleményét alapította, hatósági ellenőrzés nélkül készültek, az egyik sértett fél jelenlétében, aki ügyészségi megbízottnak adta ki magát. Az ügyész mindazáltal a nyomozás folytatását kívánta s így került az ügy a törvényszék döntése alá. A tanácsban Stipl Károly elnök elnökölt, előadó Dusardy bíró, szavazó Szentimrey volt. A törvényszék tegnap fejezte be tanácskozását s ma hirdeti ki a határozatot. A határozat értelmében Szlavek vizsgálóbíró folytatni fogja a vizsgálatot. A bíróság úgy határozott, hogy a végrendeletet és az összes iratokat újból átaladja Hazura Károly szakértőnek véleményezés végett.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. dec. 10.

Készlet	változatlan.		
1910. októberi buza	11.73	11.74	
májusi buza	13.80	13.81	
1910. áprilisi buza	8.84	8.85	
májusi rozs	9.90	9.91	
1909. októberi rozs	7.54	7.55	
1910. áprilisi rozs	6.62	6.63	
1901. októberi zab	—	—	
májusi zab	—	—	
1910. áprilisi zab	—	—	
1910. júliusi tengeri	—	—	
májusi tengeri	—	—	
1909. szeptemberi zab	—	—	
augusztusi tengeri	—	—	

Házilag készült

férfi ingek

3 kor. 50 fill.-től feljebb.

nyakkendő újdonságok

1 koronától 5 koronáig.

gallérvédők

Kalap és férfidivat

különlegességek

Lengyel Samunál

Piacz-utca 43.

Eljegyzése előtt

okvetlenül keresse fel

ROSE DEZSŐ

előkelő ékszer üzlet,

DEBRECZEN, Piac-u. 55. sz.

ha ékszerbevásárlását biza-
::: lommal óhajtja eszközölni. :::

Regény-Csarnok.

Jolán

(28.)

(Kis regény.)

Irta: Radó István.

Ezt nem lehet legyőzni semmivel. Szégyelli magát.

Az okát kezdte keresni, amiért nem szerethet. Ő maga nem az oka. Jolán. Ő sem. Nem. Ő nem oka semminek. Nem tehet róla, hogy Gyuri neki mindent elmond. Nem tehet róla. S amint az okokat kereste, felbukant előtte Ilonka arca.

Ilonka az oka mindennek.

Elgondolta magában mindazt, amit Ilonkával átélt, ami azóta történt vele, mind azt, amiből az a lány megakadályozta, amiben elébe állott, összeszorította ökleit, úgy, hogy a körmei bemélyedtek a tenyerébe és érezte, hogy gyűlöli, utálja azt a lányt.

Mikor hazaért, sirva, zokogva dült az asztalára, siratva azt, hogy egy gyűlölt, eldobott lány arctól nem fér hozzá egy másikkhoz. Széphez. Jóhoz. Egyhez, akit nagyon szeret.

12.

Az utolsó hét napjai forogtak le. Jolánék már csomagolni kezdtek, csomagoltak az utazáshoz, Verróné, szabóné, szolgálk. mindenféle mester emberek voltak a lakásban egyik ki, másik be, telve voltak dologgal. Jolán is részt vett a munkában, egyszer itt segített, másszor ott. Gyuri mindamelett feljárt hozzájuk. Leült egy sarokba s osonnan beszélgetett kifelé. Néha, hogy ne legyen

alkalmatlankodó, hogyha már ott van, ve-
gyék valami hasznát, apró dolgokban segí-
teni igyekezett. Többnyire Jolánnak segített
és közben beszélgetett vele. De az az ő
gyors, sietve beszélgetésük nem volt az
ahogyan Gyuri Jolánnal skart beszélgetoi
Itt elharapták a szavak végét, sietve mond-
tak egy egy szót, ha lehetett, vagy pedig
hangosan kikiáltottak mindent, amit mond-
tak, hogy lássa mindenki, aki körülöttük ül
és figyeli őket, mert figyelte őket mindeaki
hogy lássa, milyen szép és illendő dolgokat
beszélnek és mondanak egymásnak,

Egyszer úgy jutott oda Gyuri Jolán
mellé, hogy nem vehette senki sem észre,
hogy beszél-e vagy nem,
Jolán, mondta, szeretnék magával be-
szélgetni.

Hiszen beszélhet most is.
Nem, én nem így értem. Ugy, hogy
csak ketten legyünk, csak ketten tudjuk.
Minnk? Nem lehet.

(Folytatjuk.)

Gyomorgörcs, kólika, ét-
vágytalanság és általá-
ban gyomorbetegségek-
ben a legkitűnőbb háziszser a

Hollandi
GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
DEBRECZEN.

Hirdetmény.

A debreczeni ref. főiskola gazdasági
tanácsa a főiskolai tápintézet marhahus-
szükségletének ellátására ajánlati versenyt
hirdet. A szükséglet körülbelül 20,000
kilogramm egy évben. Az ajánlattevők
ajánlataikat **1. hó 16-án, déli 12 óráig**
kötelesek beadni a főiskola háznagyi hi-
vatalhoz, ahol a részletes feltételekről fel-
világosítás kapható.

**A főiskola gazdasági
tanácsa.**

Első dus választéku előnyömda.
Karácsonyi vásár.
Legujabb kivitelű karácsonyi és alkalmi ajándék tárgyak dus választékban.
Füstös Dezső
előnyömda és női kézimunka üzlete. DEBRECZEN, Piacz-utca 12. szám. a.
Fehér, színes himzés és montirozás és harisnyafejelési vállalat.

Kávéház megnyitás.
A nagyérdemű közö ség szives tudomására hozom, hogy a **Simonffy-utóában** levő
„NEWYORK“ KAVÉHÁZAT
átalakítva, teljesen ujonnan berendeztem, s azt **folyó hó 12-én, vasárnap este**
8 órakor, Berkl Lajos jóhírnevű zenekara mellett ünnepélyesen megayitom.
A nagyérdemű közönség szives pártfogását továbbra is kérve, maradtam tisztelttel
a „NEWYORK“ kávé.

Karácsonyi Vásár
megkezdődött
Fischer Jakab
látserésznél
Főter 23. sz. (Sesztina-ház.)
Állandó kiállítás
színházi látsövekből
gyöngyház és alumínium nyeles
legfinomabb achromatikus üvegekkel
nagy választékban a le. olcsóbban kaphatók.
Nagy raktár szemüvegek és csiptetőkhben.

Donogán és Somossy
cégnél
Debreczen, Ristemplombazár.
Megkezdődött a nagy
„Karácsonyi Vásár“
Elsőrendü áruk kerü nek eladásra
leszállított áruk mellett.

Legolcsóbb legjobb bevásárlási
forrás
háztartási szükségletek
fedezésére. Ajánljuk:
**Arc-krémek, Illatszerek, Hőlgypo-
rok, Kölni vizek, Fogporok, Fog-
crémek, Fogpaszták, Fogkefék,
Szájvizek, Szappanok, Hajvizek,
Szoba-illatok**
KÖZPONTI DROGUERIA
DEBRECZEN Piacz-utca. — Városház épület.

Miért
lehet a legszebb
Babát
és legujabb
Játék árukat
mesés olcsón beszerezni
Schwarz M. L.-nél
mert az a legrégibb cég e
szakmában, A Piaczon 38. sz.
magy. kir. posta mellett

Karácsonyi kedvezmény.

3 pár bőr keztyü dobozban	frt. 4.-
6 " " " " keztyü tágitó és gombolóval	" 7.50
12 " " " " keztyü tágitó gomboló és sikporzóval	" 14.50

Schön Sándor
keztyü, kötszer és orvosi műszertárában
Debreczen, Piacz-u. 12.
Stenczinger-ház.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontal minden szög 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szög 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék v. választékosan cselekedni.

Levelezés.

Fiatal ember, azon leánnyal, akit pénteken este süteménnyel kínáltak meg a Scháver cukrázdában, megismerkedne. Levelet „V L” jellegre kér a kiadóba.

Betöltendő.

Fénstárnok felvétetik, ki gyakorlattal bír. előnyben részesül, Felegyházy Jánosnál, Piacz-utca 65.

Idősebb nő sütemények eladására a Csapó-utca 3-ik számú sütemény-üzlet részére kerestetik értekezhetni Horgonyi Károlynál Batthyany utca 15.

Fiatal házaspárhoz egy takarítónő felvétetik. Cím a kiadóban.

Egy ügyes könyvkötőleány azonnal felvétetik a Hoffmann és Kronovitz cégnél.

Sokat kereshet az a 14-16 éves fiú, kinek utazásánál szükséges munka könyve van, azonnali belepesre felvétetik egy nagy vállalatnál. Cím a kiadóban.

Adás-vétel.

Eladó házak. Szechenyi utca 50. sz. ház 30 000 korona, a betéti. tarozás válalasa mellett; Arany János utca 59. sz. ház, ára 30 000 kor., mely 6 év alatt fizetendő le, addig természetesen 5 1/2 kamat fizetendő.

Kitűnő Bocska-kerti ó-bor kisebb mennyiségben is eladó. Csapó-utca 38.

Új rendszerű női férfi divatárak és bútorok eladás, a mai napig kezdve minden hiteles és egyén kényelmes női vagy havi részletfizetés mellett. Szerezheti be nálam szűkebbé női divat cizmekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű váznak és csinos asztalokba, saját készítésű cith és Cashmir paplanokba, valamint egyszerű és modern outorokban. A készpénz mellett araknál mindössze 5% árkülönbég. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Derecskén, fiatal házaspárnak, egy jó forgalmu bádógos muhely, összes felszereléssel és szerszámokkal együtt eladó. Értekezni lehet Rosenhálnál Mike Peresén.

Legdivatosabb blousok, kötények, alsó szoknya, férfi, női és gyermek fehérneműk szállított arakon beszerezhetők Márton Gyula üzletben Piac u. 9. Új harisnyak kötése és fejelek elfogadtatnak.

Homoki faj boraimat kiváló jó minőségűek tavalyi termés, nördő számra eladom Dr. Weisz Bernát Sziv utca 15.

Kitűnő hazi boreczet eladó literenként. Cím a kiadóba.

Asztalosoknak való uszta deszka eladó olcsón Cím a kiadóban.

Varrógép használt, jókarban levő, jutányosan eladó. Mialós-utca 48. sz.

Különféle.

Harisnya fejeleket legolcsóbban készít Schwarcz Ármán, Piacz-utca 32.

Levelelőgy gyűjtemény 16.000 különböző, garantált valódi, postai levelezőlapokat is kivanatra választás céljából 50-70% olcsóoban minden katalogus árnál küld A. Weisz Wien Adlergasse 8. bevásárlási fiók London.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Ké-nyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekbe Krámer József.

A legnagyobb bazár-árubáz a Dégenfeld-téren (Kenyér-piacz) levő

Párisi Nagy Bazár

Ma kezdődött meg a nagy karácsonyi vásár!

Mérsékelt olcsó árak mellett kaphatók mindenféle alkalmi ajándék tárgyak, játék- és díszműárak.

Párisi Nagy Bazár

DEBRECZEN, Dégenfeld-tér.

Kenyér-piacz! Kenyér-piacz!

1498-1909.

v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságának V. 3137/2. -1909. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint ifj. Vida Miklós hegyközségi elnöki lakos részére, lakostól 630 kor. 88 fill. tőke, ennek 1909. évi június hó 8 napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 103 kor. 56 fill. perköltség erejéig 1909. évi augusztus hó 18 án bíróság felül-foglalt és 1840 korona — fill.-re becsült bor és vendégül berendezésből álló ingó-ágok 1909. évi december hó 15-én, délelőtt 9 órákor kezdetet vevő és Petőfi-ter 10. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legjobbat ígérnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Az árverés az összes kielégítésre jogosított végrehajtók javára elrendeltetik.

Debreczen, 1909. évi nov. hó 9.

Oláh Géza bírói kiküldött.

SZABÓ LAJOS FIAI cég

divatárubázában

leszállított árak mellett

karácsonyi vásár

folymatban van.

Árak, minőségek, választék versenyen kívül!

Sport flanel	eddig 24 krajcár	17 kr.
Velour Velez	karácsonyi ára	
Mosó delain	eddig 36 krajcár	26 kr.
Francia delain	karácsonyi ára	
115 cm. Angol szövet	eddig 42 krajcár	26 kr.
110 cm. Divat szövet	karácsonyi ára	
Ruhaselymek	eddig 85-90 kr.	50 kr.
	karácsonyi ára	
	eddig 80 krajcár	50 kr.
	karácsonyi ára	
	eddig 165 kr.	90 kr.
	karácsonyi ára	
	eddig 2-3 forint	1 irt.
	karácsonyi ára	

A többi föl nem sorolt mintázott, 40-50%-os árengedmény. különféle egyszínű kelmeéknél

Elvett Hoffmann és Kronovitz könyvtárában. Piacz-utca 49. a f6postával szemben

Köhögés ellen

és rekedtség ellen használjunk

Dr. Sedlitzky Gasteini Zierbelkiefer-bonbont.

Kapható 30 filléres dobozban, gyógyszerárak, drogeriákban és hasonló üzletekben.

Klein Testvérek

összes r6f6sáru nagy raktára

eladó

nagyban és kicsinyben.

Üzlethelyiség átadó, a berendezés eladó.

Klein Testvérek

Simonffy-utca.

Orvosilag ellsmort Els6 Debreceni Mell-f6z6 M6terem

Piacz-utca.

Lezujabb eredeti angol francia, direktior es zvikil

f6z6k

modell után szabva, bármilyen érzékeny alak kényelmese en vi-elhet, 6 óra alatt készülnek.

Allandó nagyraktár 3. K foljebb.

Össze nem tévesztendő a rossz rendszerű, szakértelem nélkül szabott f6z6kkel, mely sok ut6bajt von maga után. Tisztítás és javítás, bármilyen gyártmány a legjutányosab b árban készülnek.

GOLDSTEIN KAROLINA.